

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

AMERIKA SE JE MEŠALA V ŠPANSKI KONFLIKT

Anglija in Francija posvarili fašiste

NEVARNOST NAPA- DA NA VALENCIJO

London, 26. jun. — Francija in Anglija sta posvarili Hitlerja. Mussolinija, da bo njuno brodovje stopilo v akcijo, ki bo bosta fašistični državi nadzorovali francoske in angleške pomorske sile, ki prihajajo v španska pristanišča. To svarilo je odpravilo Italiji in Nemčiji, ki sta se opredelili za blokado španskega morja. O stališču Francije in Anglije napram fašistom so bili informirane Amerika in druge nevtralne države, ko so se predstavljale teh držav sestali uradu angleškega zunanjega ministra Edena.

Angleško časopisje naglašja, da predsednik Roosevelt zagotovo podpira Franciji in Angliji, sta se zapletli v konflikt z Nemčijo in Italijo zaradi Španije. Fašisti so bili opozorjeni na dejstvo po konferenci med angleškim zunanjim ministrom ameriškim poslanikom R. W. Engomom. Vzdržuje se mnenje, da je ameriški poslanik v Londonu dobil instrukcije iz Washingtona, naj odločno nastopi proti Nemčiji in Italiji, ki ovirata akcije neintervenčnega odra, kar pomeni, da so se zdaj združene države zapletle v španski konflikt.

William E. Dodd, ameriški poslanik v Berlinu, je po večer v angleškem tisku odprto svaril Hitlerja, naj drži roko od Španije. William C. Bullitt, ameriški poslanik v Parizu, je tudi opozoril Nemčijo in Italijo, da bo Amerika podpirala Francijo in Anglijo.

V tem trenutku izgleda, da Hitler in Mussolini ustrata odločnega nastopa Anglije in Francije. Možno je, da bo potegnili bojne ladje iz španskega morja. Nemčija je nevarnost naznanila, da bo uprizorila velike demonstracije z bojnimi ladjami pred Valencijo zaradi nameravanega napada španske vladne podmornice na nemški križar Leipzig v španskih vodah. Italija, ki podpira Hitlerja, je tudi naznanila, da bo uprizorila demonstracije.

Dva incidenta sta povečala napetost med evropskimi državami, ki nadzorujejo španske morje in pristanišča. Španska uvozna križarka Baleares je napadla parnik španske vlade in ga potopila. Napad je bil izvršen v bližini francoskega mesta Port Vendresa.

Drugi incident se je pripetil v bližini Malage, uporniškega pristanišča ob južnem obrežju Španije. Fašistična križarka Mirante Cervera je zasegla sovjetski tovorni parnik Kuban. Sovjetsko poročilo javlja, da je bila na parniku 20 bojnih letal, 10 tankov, 1100 strojnica, 8000 municija in velika zaloga bojnega materiala. Orožje in bojni material je bilo namenjeno španski vladi.

Nemčija nadaljuje s koncentracijo ladij v španskih vodah. Poročilo, da sta dve tretjini nemške pomorske sile v teh vodah. Nemški nadaljnjih nemških bojnih ladij je dospelo v Sredozemsko morje skozi gibraltarsko ožnico. Te so bile bojna ladja Admiral Scheer, križarka Nuremberg in rušilci Tiger, Falke, Albatros, Kondor in Greif.

Izločeno je diktator Mussolini nameraval otvoriti nove luke v Tripolu, ki bo služila za bazo italijanskim bojnim ladjam. "Te luke bodo služile obrežju Libije in nadzirale angleško pomorsko

Domače vesti

Cikaške vesti

Chicago, 27. t. m., je umrla v bolnišnici Mary Dwyer. Podlegla je ponovni operaciji po dolgi bolezni. Stara je bila 32 let in rojena v Chicagu, kjer zapuša mater, brata in sestro. Bila je članica Pionirjev št. 559 SNPJ. Njeno truplo leži doma na naslovu 2814 So. Lawdale ave. in pokopana bo na pokopališču Woodlawn. — V Chicagu je umrl rojak John Vukšinič, star naseljenec, ki je bil svoječasno aktiven pri Jugoslovanskem posojilnem društvu kot njegov predsednik. Doma je bil iz Svržakov pri Metliki v Beli Krajini. Zapuša družino.

Obiski

Chicago, 27. t. m. — Gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete so zadnji petek obiskali: Mary Mestek, Mary Lobe, John, Kristina in Jennie Lobe, vsi iz Elyja, Minn.; Mary Puš iz Chicaga.

Nov grob v Penni

Forest City, Pa. — Tu je umrl Mihael Polenek, star 60 let in rojen v Leskovici nad Škofjo Loko. V Ameriki, raznih krajih Pennsylvanije, je živel 38 let in tu zapuša dva sinova, nekje v Illinoisu pa sestro. Bil je član treh društev: 124 SNPJ, 27 SSPZ in društva JSKJ.

Calumetske novice

Calumet, Mich. — Prvo slovensko podporno društvo v Ameriki, društvo Sv. Jožefa št. 1 SHZ, je 27. junija proslavilo svojo 55-letnico. To društvo je bilo ustanovljeno leta 1882 in do leta 1903 je bilo samostojno. Vsi prvi člani so že mrtvi. Zadnji soustanovitelj, ki je umrl letos, je bil John D. Grahek.

Milwauške vesti

Milwaukee, 27. t. m. — Dne 20. junija je umrl za poškodbami pri avtni nesreči George Dvoršek, star 52 let in rojen v Majšpergu na Spodnjem Stajerskem. Hotel se ogniti drugemu avtu je zavozil v telegrafični drog in je dobil smrtno poškodbo. V Ameriki je bil 30 let in dolgo let je vodil gostilno. Zapuša ženo, dve hčeri in tri vnuki. Bil je član društva 234 SNPJ in v oskrbi Ermenčevega pogrebnega zavoda je bil pokopan na prostoru za člane SNPJ na pokopališču Good Hope. — Še ena avtne nezgoda se je pripetila 25-letnemu mladeniču Antonu Bolkarju iz West Allisa, ki je po nesreči povozil neko 70-letno ženo, katera je čez tri dni umrla v bolnici. Bolkar se je sam javil policiji in zdaj se bo moral zagovarjati pred sodiščem. — Ustanovila se je unija gostilničarjev in se pridružila CIO. Pri tej uniji je pet Slovencev med ustanovitelji. — Poroke: Fr. Može in Josephine Kerhin, Luka Janžovnik in Mary Dragan, Frank Mohorko in June Myers, Mike Delac in Justina Lamovšek, Louis Kodrič in Lila Pederson, Peter Krakar in Katarina Lucas ter Harold L. Gruen in Mary E. Marčan.

Fašisti v Italiji

pozivajo na vojno

"Zdaj je čas, dokler ni sovražnik pripravljen!"

Rim, 26. jun. — "Regina Fascista," mogočno glasilo fašistične stranke v Italiji, je večer izzvala senzacijo, ko je objavila poziv na vojno z Anglijo in Francijo. List pravi v pozivu, ki je naslovljen na "ves fašistični blok," da enkrat mora priti do vojne in bolje je, da pride udarec zdaj, dokler Anglija še ni dokrajja obožena. Čim dalj fašisti odlašajo, tem slabše za njega. . . .

Ker je list smel objaviti ta drzen poziv, ni nobenega dvoma, da je to Mussolinijevo mnenje in želja.

DEBATA O ŠPANJI V ANGLEŠKEM PARLAMENTU

Premier vidi nevarnost evropske vojne

LABORITI NAPADA- JO VLADO

London, 26. jun. — Premier Neville Chamberlain je v svojem govoru v parlamentu opozoril poslance na nevarnost evropske vojne, ko je branil vladno politiko in stališče, ki ga je Anglija zavzela napram Španiji. Dejal je, da bo njegova vlada napela vse sile, da omeji španski konflikt in tako prepreči katastrofo, ki preti Evropi. Dalje je rekel, da se bo Anglija še nadalje trudila, da potolaži nacijsko Nemčijo. Situacija je sicer kritična, toda angleška vlada še vedno upa, da bo izolirala španski konflikt, da se vojna ne bo razširila na vse evropske države. Po vroči debati, ki je sledila premierjevemu govoru, je parlament izrekel zaupnico vladi s 187 proti 86 glasovom.

Chamberlain je hotel vsekakor potolažiti Nemčijo in Italijo, ki zahtevata skupno akcijo vseh evropskih velesil proti "boljševiški španski vladi." Pozval ju je, naj še nadalje sodeluje z drugimi državami v poskusih, da se izolira španska civilna vojna. Ohraniti je treba hladno kri in angleška vlada ne bo podvezala nobenega koraka, ki bi izval situacijo, katera lahko zaneti požar v Evropi. Previdnost je na mestu, da se ohrani mir v Evropi.

Clement R. Atlee, vodja laboritorit v parlamentu in Archibald Sinclair, liberalci, sta srdito napadala vlado. Poudarjala sta, da se je politika neintervenčnega odbora izjalovila na vsej črti. Ta odbor je treba razpustiti, španski konflikt pa naj se vedno loži v rešitev Ligi narodov. Atlee je dejal, da je politika tega odbora velika farsa, zaeno pa je obdolžil angleško vlado, da daje potuho nacijski Nemčiji.

Lloyd George, liberalci in bivši premier, je žigosal vlado, ker stalno spreminja svoje stališče v prilog fašističnim diktatorjem. "Vsaka riba lahko ohrani hladno glavo, toda zdaj je treba pokazati, da ima Anglija hrabro srce," je rekel George. "Velika Britanija lahko ukloni fašistične diktatorje, ker ima močna zaveznika v Franciji in Sovjetski uniji. Čas je že, da Anglija preneha z igranjem komedije v prilog fašistom."

Lloyd George je dalje rekel, da sta Hitler in Mussolini poslala v Španijo skoro 100,00 vojakov, ki se borijo na strani fašističnega generala Francoja proti španski ljudski vladi. Zunanje čete, ki podpirajo špansko vlado, tvorijo majhno armado, okrog 12,000 mož, kar je malenkost v primeri s podporo, ki jo nudita Hitler in Mussoliniji španskim upornikom.

Tajnik pleskarske unije v Chicagu ustreljen

Chicago, 26. jun. — Robert A. Shields, tajnik in poslovodja pleskarske unije, je bil v prejšnji noči ustreljen pred svojim domom na naslovu 3451 W. 61 st. Neznane, ki je pobegnil v avtu, je izstrelil vanj pet krogelj iz revolverja in ga ubil na mestu. Star je bil 54 let.

Predsednik Poljske

apelira na papeža

Poziva ga, naj posreduje v sporu med vlado in cerkvijo

Varšava, 26. jun. — Predsednik Ignac Moscicki je apeliral na Vatikan, naj poseže v konflikt med vlado in cerkvijo, v pričakovanju, da bo papež podvel potrebno akcijo in s tem končal resno notranjo krizo. Konflikt je povzročil nadškof Sapieha v Krakovu, ki je odredil odstranitev trupla pokojnega maršala Pilsudskega iz krakovske katedrale, kjer je grobnica poljskih kraljev. Truplo maršala leži v tej katedrali od l. 1935.

Monsignor Cortesi, papežev nuncij na Poljskem, je bil pozvan, naj informira papeža o tem konfliktu, ki je izval reaganacijo vlade, kateri načeluje Felician Slawoj-Skladowski. Predsednik Moscicki ni hotel sprejeti ostavke, toda vladna kriza še ni končana.

Poljski voditelji upajo, da bo spor poravnal pred prihodom rumunskega kralja Karola na Poljsko. Neko poročilo se glasi, da je krakovski nadškof izjavil, da ne mara sprejeti rumunskega kralja v krakovski katedrali, ker je kralj načelnik rumunske pravoslavne cerkve. To poročilo so katoliški veljaki zanikali. Rumunski kralj je že prej izrekel željo, da bi rad obiskal grobnico, v kateri leži truplo Pilsudskega.

Odpor proti odstranitvi trupla iz krakovske katedrale je zavzel velik obseg. Poljsko časopisje kritizira nadškofa in trdi, da se je upiral, da se truplo maršala pripelje v katedralo, kjer so grobnice poljskih kraljev, ko je Pilsudski umrl. Končno se je moral nadškof ukloniti pritisku, nakar je bilo truplo pripeljano v katedralo.

Katoliško časopisje zagovarja nadškofa in naglašja, da je bil že preteklo leto imenovan poseben odbor, kateremu je bila poverjena naloga, naj zgradi novo grobnico za pokojnega maršala, toda ta odbor ni doslej podvel še nobene akcije v tem oziru.

Preklic obsednega stanja v Johnstownu

Jeklarska korporacija naznanila obnovitev obrata

Johnstown, Pa., 26. jun. — Guverner George H. Earle je preklical delno obsedno stanje v Johnstownu, nakar je Bethlehem Steel Corp. naznanila obnovitev obrata. Več tisoč rudarjev, članov UMWA, je večer dospelo v Johnstown, ko je korporacija izjavila, da bo odprla tovarne že danes. Po invaziji rudarjev je prišlo drugo naznanilo, da bo obrat obnovljen v ponedeljek.

Večji del armade državne policije, katero je guverner poslal v Johnstown po razglasu obsednega stanja, je bil odpoklican. V mestu je ostalo le okrog dvesto državnih policajev. Ti zdaj stražijo jeklarske tovarne, ki se raztezajo ob osem milj dolgi črti v dolini ob reki Conemaugh.

Voditelji jeklarske unije so izjavili, da so dobili več ko šest tisoč podpisov na peticijo, ki bo predložena guvernerju zaeno z apelom, naj ponovno okliče obsedno stanje. Da li bo guverner ugodil apelu, v tem trenutku ni znano.

Prve skupine rudarjev so dospole v mesto zgodaj večeraj zjutraj, ko je bilo obsedno stanje še v veljavi. Vrnili so se domov zvečer, po demonstracijah, ki so jih uprizorili, da izrazijo svoje simpatije napram stavkarjem.

AROGANCA BARONOV JEKLA PRESEDA VLADI

Zagnali so velikanški krik proti vladni intervenciji

STAVKARJI DOBILI PODORO

Washington, D. C. — (FP) — Tom Girdler, predsednik Republic Steel Corp. in drugi jeklarski baroni so še vedno uverjeni, da je njihova avtoriteta večja kakor avtoriteta federalne vlade. Ne morejo in ne bodo doumeli, da je čas, ko so federalne čete pomagale industrijskim magnatom pri razbijanju stavk, minil. To je vzrok blaznega kričanja in protestiranja proti intervenciji federalne vlade v jeklarski stavki.

Odkar je prišla Rooseveltova administracija na krmilo, jeklarski trust tvori največjo oviro na poti napredka. Jeklarska industrija je bila edina, ki se je upirala sestavi pravilnikov po sprejetju zakona gospodarske obnove v kongresu. Po uveljavitvi Walsh-Healeyjevega zakona, ki vsebuje provizije, da morajo vse industrije, katere dobivajo vladna naročila, skrajšati delovni teden in plačevati unikske mezde, je jeklarski trust "zastavkal" proti vladi in bojkotal ta zakon. Vlada je zloмила ta bojkot in prisilila jeklarske mogotce na umik.

Tudi sedaj kaže, da federalna vlada ne bo dovolila klanja stavkarjev, ki so bili v boj za priznanje unije. Imenovala je posredovalni odbor in Roosevelt je preprečil obnovitev obrata v tovarnah jeklarskih korporacij, ki so prizadete v stavki. Federalni zakladni department je nekaj dni prej pooblastil podrejene uradnike v Clevelandu, naj posvetijo v orožarne v tovarnah Republic Steel Corp., da ugotovijo, ali je korporacija kršila zakon o kopičenju orožja. Senatni odsek, kateremu je kongres poveril preiskavo zatiranja civilnih svobodščin, je tudi na delu. Njegovi reprezentanti preiskujejo zdaj ozadje policijskega masakra jeklarskih stavkarjev pred tovarno Republic Steel Corp., v South Chicagu.

Roosevelt še ni pozabil, kako ga je reakcija napadala v zadnji volilni kampanji, da prepreči njegovo ponovno izvolitev za predsednika Združenih držav. On ve, kdo so njegovi sovražniki. Obrnil se je stran od jeklarskih magnatov in se približal ljudstvu, katerega on teoretično reprezentira.

Sovjetski letalci dospeli v Chicagu

Chicago, 26. jun. — Trije ruski letalci, ki so zadnji teden prileteli iz Moskve čez severni tečaj v Vancouver, Wash., so se v soboto predpolodne ustavili v Chicagu na potu v Washington. Oficielnega sprejema ni bilo, bile pa so na postaji Northwestern večje skupine raznih ruskih organizacij, predvsem komunističnih, ki so pozdravile letalce. Sovjetska trojica je obljubila, da se enkrat kasneje vrne v Chicagu.

Naciji obtožili škofa, da je pisal Mundeleinu

Berlin, 26. jun. — Dr. Ludvig Sebastian, katoliški škof v Speyeru, je obtožen, da je dal pisemne informacije čikaškemu kardinalu Mundeleinu glede razmer v Nemčiji. Škof je tudi obdolžen, da je pošiljal napačne informacije papežu in s tem je prekršil pogodbo med Vatikanom in nemško vlado. Škof Sebastian zanika obdolžitve.

Kongresna debata

o jeklarski stavki

Delavska tajnica je še vedno optimistična

Washington, D. C. — (FP) — Medtem, ko se vroča debata glede jeklarske stavke nadaljuje v kongresu, je delavska tajnica izjavila, da je federalni odbor, ki je bil imenovan, da posreduje v konfliktu med stavkarji in jeklarskimi magnati, dosegel že več uspehov. Povedala ni vzrokov, da upraviči svoj optimizem, dejala pa je, da je v stalnih stikih s člani tega odbora. Dalje je rekla, da je za to, da se status quo vzdrži; jeklarne naj bi bile zaprte toliko časa, da pride do sporazuma.

Jeklarski baroni se veselijo poloma pogajanj in odpoklica državnih miličnikov iz Youngstowna, Warrenna in drugih jeklarskih središč v Ohiu. Da bodo miličniki odpoklicani, je guverner Davey še namignil.

Poziv k orožju, da se zaščiti privatna lastnina, je izdal kongresnik Clare Hoffman, republikanec iz Michigana. "Roke Johna L. Lewisa so krvave," je kričal v zbornici. "Te krvave roke stiska predsednik Roosevelt v znak prijateljstva z Lewisom."

Hoffman je nedavno skušal mobilizirati privatno armado, ki naj bi invadirala Monroe, Mich., kjer je izbruhnila stavka pri Newton Steel Co., podružnici korporacije Republic Steel, da bi postreljala stavkarje.

Kongresnik Maury Maverick, demokrat iz Teksasa, je odgovorjal Hoffmannu. "Navelical sem se že kričanja kongresnika iz Michigana," je dejal Maverick. "Čikaška policija je nedavno masakrirala deset jeklarskih stavkarjev v bližini tovarne Republic Steel Corp., toda Hoffman in nihče drugi v kongresu še ni obsodil tega zločina. Tukaj je kritično in kritiziramo organizirane delavce, ki so šli v boj za svoje pravice. Mobilizirati moramo federalne čete proti stavkarjem, pra ljude. Te bodo naredile mir. Med onimi kongresniki, ki hočejo, da federalne čete razbijajo stavko, ni nobenega, ki bi nosil vojaško uniformo. Noben izmed njih ne bo med vojaki, ki bodo streljali na stavkarje, ker noče nihče ničesar riskirati. Krvavo delo naj opravijo drugi, da bodo magnatje, ki nočejo priznati unije, zadovoljni."

Zaščita brezposelnih v Illinoisu

Socialni zakon je končno sprejet

Springfield, Ill., 26. jun. — Illinoiska državna zbornica je končno sprejela zakon zavarovanja proti brezposelnosti. Senat ima še potrditi nekateri amendmente in guverner ga podpisal. Zakon bo veljaven z dnem guvernerjevega podpisu, toda izplačevanje podpore brezposelnim delavcem se začne šele 1. julija 1939.

Zavarovani so delavci pri podjetjih, kjer je uposlenih najmanj osem, izvzeti pa so delavci na farmah, hišno oseboje in mestni, okrajni, državni ter federalni nameščenci. Delodajalci bodo plačevali prispevke in sicer 3,6 odstotke skupnih mezd pri obratu do leta 1943, nakar pride v veljavo "merit rating," po katerem se znižajo prispevki delodajalcev čim bolj bodo skrbeli za stalno uposlenost svojih delavcev.

Brezposelnostna podpora bo znašala \$5 do \$15 na teden in ne več ko šestnajst tednov v letu.

CIO PRIČEL PO- BIRATI ČLAN- SKI ASSEMENT

Za mednarodne unije znaša pet centov od člana na mesec

DENAR BO SEL ZA ORGANIZIRANJE

Washington, D. C. — (FP) — Ta mesec je pričel Lewisov Odbor za industrijsko organizacijo pobirati članski assement od pridruženih unij, s katerim denarjem bo v bodoče financiral svoje delo. Za narodne in mednarodne unije znaša assement pet centov od člana na mesec, za federalne ali lokalne industrijske unije, ki so direktno pridružene CIO, pa 50 centov mesečno.

CIO so do sedaj v glavnem financirale tri mednarodne unije, ki so še tudi plačale članski assement za junij. Te so: United Mine Workers of America, ki bo plačevala \$30,000 na mesec (za 600,000 članov), International Ladies Garment Workers \$12,500 (250,000 članov) in Amalgamated Clothing Workers \$9000 (180,000 članov).

V glavnem stanu CIO so pojasnili, da bo mogoče šele ob koncu julija ugotoviti, koliko organiziranih delavcev spada v Odbor za industrijsko organizacijo. Do takrat se namreč pričakuje, da bodo pridružene unije plačale svoj prvi mesečni assement. Krajevni industrijskih unij spada v CIO nad 50.

Ameriški delavski federaciji plačujejo pridružene unije po dva centa na mesec od člana. Do zadnjega časa je ta assement znašal en cent na mesec. Zvišala ga je konferenca voditeljev unij ADF, ki je zborovala pred nekaj tedni v Cincinnatiju. Zvišanje je zdaj še protivoljno; več unij je izjavilo, da ga ne bo plačalo za boj proti CIO. Federalne unije plačujejo 35c na mesec od člana. Zadnja leta dobiva federacija iz zadnjega vira več ko polovico svojih dohodkov.

Velika zmaga oljnih delavcev v Mehiki

Mexico City. — Zadnja splošna stavka oljnih delavcev v Mehiki je stavkarjem, nad 14,000 po številu, prinesla veliko zmago. Delavci so že prejeli 70% zahtevanega zvišanja plač, glede ostalih 30% pa bo ugotovila vladna komisija, ki pregleduje poslovne knjige oljnih družb, da ugotovi, če lahko plačajo še ostalih 30%. Splošno mišljenje v Mehiki je, da je to največja delavska zmaga nad močnimi tujezemskimi korporacijami v Mehiki.

Gompersova unija se odcepila od ADF

New York, 26. jun. — Najstarejša krajevna unija Ameriške delavske federacije se je večer odcepila od te organizacije in pridružila Odboru za industrijsko organizacijo. To je unija tobačnih delavcev, katero je ustanovil Samuel Gompers, dolgoletni predsednik Ameriške delavske federacije, l. 1875. Ustanovljena je bila osem let prej kakor Ameriška delavska federacija.

Prvi val vročine umoril štirinajst oseb v Chicagu

Chicago, 26. jun. — Neznosna vročina do 100 stopinj, ki je trajala dolga 30 ur, je povzročila smrt štirinajstih oseb v Chicagu. Vročinskega vala je pa bilo konec sinoči, ko je priplaval severni veter z nevihto vred in pogljal temperaturo navzdol 25 do 30 stopinj.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASNIK ZA SLOVENSKE RUDARJE
POMOŽNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Glasovi iz naselbin

Iz okolice Pittsburgha

Sharon, Pa. — Nekateri člani in rojaki niso zadovoljni, ker ni konvencija določila, da bi spet izhajala tudi sobotna številka tega lista. Vsem ljudem ni mogoče nikdar ustreči, nekaterim — mnogim — pa se tudi ne more nikdar pojasniti, zakaj tega ali onega ni mogoče udeležiti.

Zadnje čase je naš list izgubil tri zveste naročnike in jednota dobre člane, ker so umrli. Treba jih je nadomestiti z novimi in pridobiti še druge, da bo število naročnikov vedno večje.

Ko je Mussolini leta 1924 sklenil, da se mora za vsako ceno iznebiti socialističnega poslanca Matteottija, ni imel težkega dela. Matteotti je bil doma in najeti morilci so ga hitro dobili v svoje pesti in mu uničili življenje z bodalom. V ostalem je ta brutalni umor danes odprta knjiga. Človek bi mislil, da so Italijani, ki sovražijo Mussolinija in njegov fašizem, na varnem, če uidejo v inozemstvo. Da je to velika zmotna, je pravkar pokazal dvojni umor na Francoskem. Carlo Rosselli in njegov brat sta bila brutalno umorjena z bodalom v francoski provinci Normandiji, kamor sta bila na še neznan način izvažljena v avtomobilu.

Carlo Rosselli je bil aktiven antifašist in prav tako njegov brat. Carlo je bil urednik protifašističnega lista "Giustizia e Libertà (Pravica in svoboda)", ki izhaja v Parizu in pred kratkim se je vrnil iz Španije, kjer se je udeleževal v mednarodni antifašistični brigadi. Takoj ob povratku iz Španije je njegov list objavil Mussolinijevo navodila glede cenzure tiska v Italiji; aploh je Rossellijev list strahovito bical Mussolinijevo maskirano intervencijo v španski vojni in ker je imel dobre podzemne zveze z Italijo, je objavil marsikatero tajnost, kar je diktatorju v Rimu neprestano križalo važne narče.

Razumljivo je torej, da je bil Rosselli, kakor Matteotti pred trinajstimi leti, strašno na poti Mussoliniju in zadedi ga je morala ista kazen. Dvojni umor je dokaz, da ima Mussolini dolgo roko, katera doseže daleč preko mej Italije — ima slepo udane hlapčone, ki se znajo dobro skrivati v demokratičnih želajah in ko izvrše morilsko povelje svojega gospodarja, znajo tudi izginiti, kakor da bi se udrl v zemljo. Francoska policija, dasi je namazana z vsemi žvabami, do danes ni izsledila morilcev bratov Rossellijev, čeprav ni nobenega dvoma, da sta padla pod mačevalno roko Mussolinijevih rabljev.

Mussolinijev, kakor Hitlerjev, režim sloni na neprestanih umorih, na nepretrganem nasilju najogabnejše vrste. Dober tek zaveznikom tega režima, ki se radi sklicujejo na nekakšno moralno podlogo!

Koliko je človek vreden?

Ameriški dnevniki že tedne in tedne poročajo o nekem mladem Čikažanu, Fredu B. Sniteju po imenu, ki ga je na Kitajskem prišla detinska paraliza, nakar so ga vtaknili v "železna pljuča", to je v kovinski otkapl, v katerem je skrit ves, sama glava mu gleda iz tega oklepa. Tako okovanega so potem prepeljali v posebnem železnem vozu na parnik in ko je parnik pristal v pristanišču Californije, so okovanega fanta spet prenesli v poseben železniški voz, izpremenjen v privatno bolnišnico z zdravniškim in bolničarkami. Pred nekaj dnevi ga je vlak privedel v Chicago in zdaj se Fred B. Snite, toliko razglašeni mladi bolnik, nahaja v bolnišnici, v kateri ima na razpolago vso oskrbo, ki jo premore moderna zdravniška veda.

Ta prevoz bolnika v kovinskem oklepu iz Kitajske v Chicago je stal na tisoče dolarjev in v zelo bo nadaljnje tisoče, predno mladenič ozdravi, če sploh bo kdaj zdrav. Vsa ta skrb je mogoča zaradi tega, ker ima Snite bogatega očeta, ki je pripravljen plačati vsako ceno v denarju za sinovo zdravje.

Ne zavidamo mu te oskrbe niti simpatij, ki jo časopisje razširja zanj po vsej Ameriki — toda tu je spet slučaj, ki zbujaa mišljenje o socialni pravičnosti.

Kaj naj rečemo o človeški družbi, v kateri je življenje enega posameznika cenjeno nad vsako materialno ceno, na drugi strani pa je na tisoče — kajše, na milijone! — ljudi, ki nimajo nobene cene, nobene vrednosti. Če bi bil Snite navadna delavska para, bi bil že davno zagreben na Kitajskem in Amerika ne bi bila nič vedela o njem.

Današnja "pravična" družba troši milijone dolarjev za življenje in zdravje nekaterih ljudi, ki so za socialni blagor in napredek skupnosti absolutno brez vsake koristi, na drugi strani pa troši milijarde dolarjev zato, da — pobije najboljše ljudi v vojnah, troši milijone zato, da prepreči varstvo zdravja in življenja v tovarnah, rudnikih in na cestah...

Zares — človeške živali so si izmislile satanske krivičnosti in podlosti, ki jih prakticirajo na sebi!

notina vrata vsem prejšnjim članom, ki so bili valed razmer prisiljeni pustiti jednota, da sedaj spet lahko pristopijo. Doba za ponovni pristop traja šest mesecev, od 1. julija do 31. decembra tega leta. Pogoji so ugodni. Vprašajte za nadaljnja pojasnila društvene člane oziroma odbornike, pa vam bodo rade volje ustregli. Kadar pa vidite vašega zastopnika Toneta Zidanška, se naročite na dnevnik Prosveto, na Proletarca in pa tudi na Cankarjev glasnik. Moj naslov je R. D. 1, Box 163, Sharon, Pa. Zastopam tudi Enakopravnost. Jas bom z veseljem ustregel vaši želji vselej in po vsod, ako mi bo le mogoče. Se priporočam!

Anton Zidanšek, zastopnik Prosvete.

V odgovor "24 letnemu členu"

West Allis, Wis. — Začasa konvencije SNPJ mi je prišla v roke številka A. S., v kateri se neki "24 letni član SNPJ" miko pritožuje nad urednikom Prosvete, čez socialiste, svobodomiselnice itd. Piše, da kaj so v življenju, ko pa pride zadnja ura pa se je v preteklem letu v Milwaukeeju na ta način "poslovalo" in "preselilo" s tega sveta. Baš med konvencijo naše jednote se je ta naš "24 letni sobrat" spomnil na to "dejstvo", čes, da bodo o tem čitali naši delegatje, kakšne spokornike imamo pri nas v Milwaukeeju, tako da bo za sveto voljo delegacija podpisala "pos" našemu grešnemu uredniku in ostalim urednikom. Kajti urednik, ta grdi svobodomiselnice, v Prosveti tako živo krtači katolike, da jih kar po trebuhu štjeplje, v njihovih možganih pa ropoče.

Verjemite mi, da ne bi odgovarjal na take prisodarije, ker se mi zdi škoda prostora v našem listu, da bi odgovarjal na ta blebetanja, ker pa je "24 letni" junak tako strahopeten, da se ni upal podpisati svojega imena, je potrebno. Morda je pa bila tista roba skrpušana v uredništvu, kaj se ve. Človek, ki se ne upa podpisati svojega imena pod svojim produktom, je strahopetec in največkrat lažnik. Odgovarjam zato, da ne bodo čitatelji A. S. mislili, da je pisal resnico glede bivših bratov "apokornikov". Naj omenim par slučajeve.

Duhovniki so navajeni, da obiskujejo v bolnišnicah predvsem tiste bolnike, ki so na smrt bolni, pa izkoristijo priliko in jih pričnejo nadlegovati, naj se spovedo, večkrat pa tudi pod pritiskom bolnikovih sorodnikov. In če se jim posreči, da kakega bolnika premotijo, potem pa se dobijo fanatiki, ki izrabijo tak "slučaj", da blatiojo nas, naš list in uredništvo.

Drugi slučaj. Pred meseci je neki duhoven obiskal na smrt bolnega člana, ki je bil v življenju pobožen in je po zmožnosti podpiral cerkev. Ko pa ga je duhoven nagovarjal, naj se spove, mu je bolni član odgovoril, da "v bližnji bodočnosti bo dva slovenska duhovna satan vzel". Duhoven se je prestrašil in odšel. Dotični član je res kmalu umrl, toda ne prvi ne drugi duhoven ga ni hotel po katoliško pokopati. Pokopan je bil po obredih SNPJ in ga še danes ni nazaj.

Omenjeni strahopetni dopisnik bi lahko vedel, da je velika večina na smrt bolnih ljudi v našem položaju, da niso več v stanju postaviti se proti tej ali oni stvari. Vseeno jim je, ker njihova odporna sila omaga. In take momente zadnje ure duhovni izrabijo in izkoristijo sebi v prid, da potem z njimi rogovilijo in "dokazujejo", kar pa pri zavednih drži toliko kot luknjasta streha. Junaki dopisnikarjevega kalibra bi lahko bili toliko poštenji kot katoliki, da ne bi v javnosti svojega katoličanstva smešili s tem, da se boje podpisati svoje ime. Taki nečastni manevri, tako streljanje iz zasebe, je paglavščina. Možgani so mu gotovo docela otrdili, pa se zaletava kot bedak v zid.

V to naselbino sem se naselil pred dvajsetimi leti. Mislim, da se tukaj ne bo treba boriti proti nazadnjaštvu in proti

fanatičnim napadom na naše napredno gibanje. Motil sem se. Agitiral sem za napredne delavske liste in tiskovine, pri tem pa večkrat naletel na ljudi, ki so verjeli v čudeže, copernice in vedeževalke, katerim so se pustili izkoristiti. To so seveda delali potom prebrisani zajedalec. Po svojih močeh sem skušal te omejit, končno pa so tudi mene na zvit način opeharili za par sto, ker so bili med zajedalci tudi moji "ožji" prijatelji. Pozneje je bila škoda z obrestmi vred povrnjena, s takimi izkoriščevalskimi tipi pa nimam več nobenega potrpljenja. Tako se je priklatil iz clevelandске naselbine navihaneec, ki si je na nek način pridobil nekaj nezavednih, da živi od njihovih žuljev, a so tudi že pričeli spoznavati in mu obračati hrbet. Svet se namreč giblje in ljudje spoznavajo, kakor spoznava sedaj ameriško delavstvo in trumoma hiti v svoje unije.

Večkrat se je pripetilo, da potom svojih zastopnikov A. S. dobi naslove v hišah, kjer sta Prosveta in Proletarec, pa pričnejo pošiljati svoj list proti volji naslovljenca. Ko pa je treba plačati, pride zastopnica okrog in se na razne načine zvija, naj dajo, čes, da mora skrbeti za svojo 80 let staro mater. In če pod takimi pretvezami dobi gotovo število naročnikov, pa postane "kraljica" A. S. Seveda ima veliko povedati čez napredne liste. To da vse to nič ne pomaga. Ljudje so pričeli misliti in spoznavati, ločijo slabo od dobrega, pošteno od krivičnega. Tako je prav. Zora puca, bit će dana! Zavaljecem vseh vrst odklenkava, ljudstvo se drami, obračun za izkoriščevalce prihaja polgoma pa gotovo!

Pred svetovno vojno sem bil na obisku v stari domovini. Šel sem skoz Logatec, Podkraj, Col, Vipavo. V Podkraju sem videl pri nekem kmetu velik čebelnjak. Opazoval sem marljivo čebelice, pred panjem pa sem videl kipece mrtvih živalic. Lastnik me je poučil, da so tiste mrtve živalice zajedalci ali trojci, ki so izvršili svojo kratko nalogo in so se hoteli rediti na račun pridnih čebelic, pa so zavedne čebelice te izkoriščevalske trojčke enostavno likvidirale, sicer bi požrli ves med v panju, ker so grozno požrešni.

Učimo se od teh marljivih živalic! Ako hočemo biti poštenu, moramo dati malo priznanja tudi menihom in duhovnom, da so nekoliko pripomogli do civilizacije. Toda — ali naj jih ljudstvo zato redi na svojih plečih dokler bo svet stal? Oni so opravili svojo misljo, sedaj pa lahko grejo, da ne bodo vedno uboge trpine slepili, rod za rod, kakor mojega "24 letnega sobrata" in dopisnikarja A. S.

Jos. Radelj, 16.

O tem in onem

Cleveland, O. — Prav rad čitam v Prosveti razne dopise delegatov enajste redne konvencije SNPJ, ki so podali svoje vtise iz naše metropole. Mislim, da še za nobeno konvencijo ni bilo toliko zanimanja kot ga je bilo za zadnjo.

Dosti nas je grešnikov, da se ne zganimo, coker nam ne začne kdo metati polen pred noga. Tako so lemontski patri s svojega brošuro zdramil, da smo postali spet aktivni, se postavili v stražo in zahtevali od naših delegatov, da delajo v korist SNPJ in delavskega razreda. To častno delo so izvršili delegatje na zadnji konvenciji po volji članstva.

Lemontski patri trdijo, da je dosti članov SNPJ dobrih katolikov, ki se jim "kratko pravice." Res je, da ima SNPJ dosti dobrih katolikov, takih, ki spoštujemo božje zapovedi in Kristove nauke, tiste lepe zapovedi: ne ubijaj, ne kradi, ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe itd. Spoštujemo te nauke in besede, zapisane v svetem pismu: "Rodil sem se zato in prišel na svet, da pričam resnico; kdor je za resnico, poslušaj glas moj."

Člani SNPJ smo svobodni glede verskega prepričanja, svobodni glede obiskovanja cerkve in svobodni nositi svoje težke prislužene novee kamor komu drago. Sedaj, ko je konvencija za nami, ne smemo zaspati, ampak bodimo aktivni za večjo SNPJ. Ona nam pomaga v boleznih in ne

sreči in nam je zvesti in iskreni prijatelj v našem boju za boljše življenje. Lemontskim patrom pa svetujem, da ne poskušajo zapaliti si svojih cigar pri hiši, kadar je vsa v plamenih. Tiste minaske kamne, ki so jih pripravili za poštene člane SNPJ, naj pomerijo tistim, ki zlorabljajo katoliško vero in Boga s tem, da si sami ustvarjajo nebesa na temu svetu, delavski razred pa potlaka v bedo in prekletstvo tega sveta.

Začasa konvencije sta se nahajala med nami delegata Jakob Zaitz in John Brezovar, ki sta pred četrto stoletjem pridno delala na društvenem in izobraževalnem polju v znani rudarski naselbini Winterquarter, Utah. V trajnem spominu mi ostanejo dnevi, ki smo jih preživeli skupaj začasa konvencije z delegatom Benedict in Kokal iz države Utah. Prav prijetno mi je bilo stianiti roko in se spoznati z delegati iz naselbin, kjer sem si nekaj služil svoj kruh — z Lumberton iz Diamondville, Wyo., in Fernholm iz Rentona, Wash. Kot gosta sta se nahajala med nami Omek in soproga iz Rentona, Wash., in smo se skupaj udeležili piknika collinwoodskega delavskega društva "Jadrani". Ohranil sem si lepe spomine na vas in upam, da se še vidimo.

Slovenci v Clevelandu in prijatelji delavskega razreda in Cankarjeve ustanove bomo priredili prvi piknik te ustanove v nedeljo, 4. julija, na vrtu Slovenskega društvenega doma v Euclidu. Vabljeni ste napredni Slovenci tudi iz drugih naselbin, da nas posetite ta dan, da skupaj manifestiramo in pomagamo, da bo Cankarjeva ustanova zmožna vršiti svojo nalogo, to je izobraževalno delo med ameriškimi Slovenci. Cankarjeva ustanova ni lašt kake posamezne clevelandске grupe, ampak je ustanovljena v korist vseh slov. delavcev v Ameriki.

Odbor te ustanove je pridno na delu in bo poskrbel, da boste dobro postreženi. Zunanji gostom bomo preskrbeli, da se bodo zabavali in počutili med nami kot doma v svojem rojstnem kraju. Ta dan bomo namreč odkrili živ spomin pravku slovenskih pisateljev Ivanu Cankarju, in oživili bomo njegova dela v Cankarjevem glasilu, ki izide v avgustu. Na svidenje v nedeljo, 4. julija, na prvem pikniku Cankarjeve ustanove v naselbini slovenske ameriške Ljubljane na vrtu društvenega doma v Euclidu!

Louis Rebol, 147.

H govoru rev. Medina

Bridgeport, O. — V Glasilu KSKJ z dne 16. junija sem čital govor župnika Medina, ki ga je imel 30. maja na slavju 30 letnice društva KSKJ v Barbertonu, O. V svojem govoru se je rev. Medin dotaknil tudi konvencije "neke jednote", katere delegacija je glasovala o pozdravu predsednika republike. One, ki so glasovali proti, je Medin obsodil za "nelojalne", kmalu nato pa pravi, da je "ljublivi svobode".

Ves njegov govor je ena sama kontradikcija. Pravi, če jednota (SNPJ) ni verska, zakaj je protiverska in žali čut "pretežne večine" članstva. To je stara nesresnica, s katero se tolažijo, čes, da je "velika večina" članstva naše jednote verska. Delegatje, ki so volili za ali proti, niso jednota. Naše članstvo in delegacija volji svobodno na pravi demokratični podlagi, nihče jim ne diktira, ker pri nas ne verjamemo v diktaturo. Glede pozdrava je bilo tudi že dovolj povedano, da naše konvencije niso nikdar pošiljale takih brozjavk, ker jih predsednik ne dobi v roke, drugič pa je bila napaka v tem, da je nekdo na svojo pest v imenu konvencije že mesec prej poslal pozdrav in dobil odgovor, kar pa ni na noben način prav.

Dalje v svojem govoru rev. Medin pravi, da se mora cerkev boriti proti trem sovražnikom: komunizmu, fašizmu in kapitalizmu. Tudi mi smo proti komunizmu oziroma proti vsaki diktaturi, dasi Medin pravi, da fašizem daje nekatere pravice. Da, katoliški cerkvi v Italiji jih daje, medtem ko je nemški fašizem udaril prav tako po katoliških kakor po drugih skupinah. Cerkev pa je največja prijateljica kapitalizma, ker ji tako nese, le če kaže drugače, zasuka plašč

(Dalje na 3. strani)

Malo tega in onega

Ivan Molek

"SPOMINI" DR. FR. J. KERNA

Dr. Frank Javh-Kern iz Clevelanda je do starem kraju ponatisnil v obliki knjige (na tiskarni Merkur v Ljubljani) svoje "Spomine ob tridesetletnici prihoda v Ameriko", kar je objavil pred nekaj leti v clevelandski Ameriški Domovini. Revno vezana knjiga obsega strani. V to delece je dr. Kern stianil glavne teze iz svojega mladostnega življenja od oskih let v stari domovini do leta 1913, ko v Clevelandu dobil zdravniško diplomu.

Dr. Kern je kajpada doživel in izkusil več kot je tam opisal. S samoživljenjske težave. Slavni in še živeči angleški pisatelj G. Wells je menda edini, ki je v svojem "biografskem eksperimentu" brezobzirno razvse podrobnosti svojega življenja, tudi privrajubezenske in družinske, ali s tem si je nalsarkastično kritiko v Ameriki, na primer s ni H. L. Menckena, čes, da "vsakdo lahko romane o sebi"...

Kerna — takrat še Franceta Jauha — prvi srečal jeseni 1906, ko je prišel v Calumet Mich., da prevzame za menoj uredniško službo pri Glasniku, katero sem bil primoran sprejeti. On to tudi omenja v Spominih, kjer piše (str. 80, 81 in 82):

"List (namreč Glasnik) bi moral biti pisal katoliškemu duhu, a mladi Molek je bil že tak poln-svobodomiselnih in revolucionarnih konkrčnih se je največ navzel iz Konfederacije Glasna Svoboda... Molek se mi je zdel že krat preveč mrkogled, pesimističen, ki je v le slabše, grde strani življenja in se skoro doval zatiranja delavcev, verujoč v Marks nauk: Čim bolj bo delavstvo zatirano, tem treje pride svoboda — socializem". Itd.

Te Kernove vrstice so bile prvič nastajale v A. D. poleti 1933. Takoj sem mu pisal pis ki ga je dr. Kern sicer objavil v Ameriški domovini, ker pa je že pozabljeno, ga zdaj še objavim:

"Dragi doktor: Dovoli, da malo korrigiraj Tvoje vtiske o meni v Spominih, objavljem Ameriški Domovini od 2. junija — Ni res, kor Ti pišeš, da sem se navzel svobodomiselnih in revolucionarnih idej največ iz Glasna Svobode. Še prej v stari domovini, kot osemnajstletni fant, sem bil precej liberalnih nazorov, das neorientiran, takrat pa, ko sva se midva presrečala v Calumetu, sem že prečital pogoje dr. Ingersolla in reanica je, da je ta zelo vpl name, kolikor se tiče agnosticizma. Socialnih idej sem se pa navzel največ iz angleških listov (Appeal to Reason) in knjig. Sicer je bilo življenje moj glavni učitelj! Saj si Ti po enem letu ali dveh zapustil Calumet napol socialist. Spominjam se nekaterih tuš člankov in pripomb v Glasniku, iz katerih je sevalo precej "slabe strani" — resničnega ljenja rudarjev. Mar nisi bil takrat "normalno zdrav"? Mislim — da. Življenje! Življenje je — in življenje, ki ga kdo sanja! Kakšna lika! — Rad bi tudi popravil Tvojo opombo "sem se skoro radoval zatiranja delavcev", je zmotna. Nihče, ki veruje v demokratični cializem, se ne more radovali zatiranja in ljenja delavcev. Zakaj pa osvajamo minimalne programe za stopnjevalno izboljšavanje položaja delavcev? Moje mnenje je vedno bilo, da va osvoboditev delavcev more priti le iz prečanja delavcev; če ni prepričanja in hotenja preobrat, ne bo nič, pa naj bo še toliko zatiranja in trpljenja".

Gornje pismo je še danes dober odgovor napačna Kernova izvajanja. On sam je na jem mestu v Calumetu spoznal življene delavcev in to je toliko vplivalo na katoliškega študenta da ni več mislil na lemanat in zapustil je Cmet kot "revolucionar", ki je nekaj let kas stopil v socialistično stranko in bil celo kandidat za aldermana v Clevelandu. Tega opisal v svojih Spominih. Zakaj ni? Ali mnerodno — ker bi bilo treba pojasniti nekat idejne in politične nedoednosti? In vendar bilo baš to poglavje njegovega življenja lepše z mojega gledišča.

Opazil sem tudi dve napačni letnici v z Jožetom Zavertnikom. Tisto izklicenje je ta iz SNPJ ni bilo leta 1906, marveč leto kas, tik pred lasalsko konvencijo. In Jože vertnik ni umrl leta 1928, temveč leta 1929.

Darwinizem učijo

Visokoškolski odbor sovjetske vlade je skil da uvede s tem letom na bioloških in pedagogičnih fakultetah vseučilišč in pedagoških sokih šol ter poljedelskih zavodih darwiniz kot poseben učni predmet.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 28. junija 1917.)

Domače vesti. Iz Trinidada, Colo., poroč dn so tam aretirali nekega Nemca, ki je tam organiziral Slovence za odpor proti vojašk naborom.

Delavske vesti. V Arizoni je zastavilo rudarjev zaradi nizke plače.

Svetovna vojna. Angleži obnovili odem pri Lensu. Ameriški kongres je sprejel pobicijo za časa vojne, toda predsednik Wilson je zagrozil z vetom.

Ruska revolucija. Revolucija je postala veliko pomanjkanje in draginja — rdečega in sukna.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila in ljubljanske)

Junij se je začel — Junij se je začel... (text continues with news about the month of June and various events)

Smrtna nesreča v Celju — Smrtna nesreča v Celju... (text reports on a fatal accident in Celje)

Obesil se je v gozdu pri Preski — Obesil se je v gozdu pri Preski... (text reports on a suicide in the Preski area)

Ustreljen Madžar tihotavec — Ustreljen Madžar tihotavec... (text reports on the shooting of a Hungarian smuggler)

Ustreljen Madžar tihotavec — Ustreljen Madžar tihotavec... (text reports on the shooting of a Hungarian smuggler)

Ustreljen Madžar tihotavec — Ustreljen Madžar tihotavec... (text reports on the shooting of a Hungarian smuggler)

Ustreljen Madžar tihotavec — Ustreljen Madžar tihotavec... (text reports on the shooting of a Hungarian smuggler)

Ustreljen Madžar tihotavec — Ustreljen Madžar tihotavec... (text reports on the shooting of a Hungarian smuggler)

Ustreljen Madžar tihotavec — Ustreljen Madžar tihotavec... (text reports on the shooting of a Hungarian smuggler)

Ustreljen Madžar tihotavec — Ustreljen Madžar tihotavec... (text reports on the shooting of a Hungarian smuggler)

Ustreljen Madžar tihotavec — Ustreljen Madžar tihotavec... (text reports on the shooting of a Hungarian smuggler)

ni, da so se vojaki, ki bi imeli — ni, da so se vojaki, ki bi imeli... (text continues with news about soldiers and military matters)

ti prestreglja zamah: dobila je — ti prestreglja zamah: dobila je... (text reports on a military maneuver)

Amerika se je vmešala v španski konflikt — Amerika se je vmešala v španski konflikt... (text reports on US involvement in the Spanish conflict)

Amerika se je vmešala v španski konflikt — Amerika se je vmešala v španski konflikt... (text reports on US involvement in the Spanish conflict)

Amerika se je vmešala v španski konflikt — Amerika se je vmešala v španski konflikt... (text reports on US involvement in the Spanish conflict)

Amerika se je vmešala v španski konflikt — Amerika se je vmešala v španski konflikt... (text reports on US involvement in the Spanish conflict)

Amerika se je vmešala v španski konflikt — Amerika se je vmešala v španski konflikt... (text reports on US involvement in the Spanish conflict)

Amerika se je vmešala v španski konflikt — Amerika se je vmešala v španski konflikt... (text reports on US involvement in the Spanish conflict)

Amerika se je vmešala v španski konflikt — Amerika se je vmešala v španski konflikt... (text reports on US involvement in the Spanish conflict)

Amerika se je vmešala v španski konflikt — Amerika se je vmešala v španski konflikt... (text reports on US involvement in the Spanish conflict)

Amerika se je vmešala v španski konflikt — Amerika se je vmešala v španski konflikt... (text reports on US involvement in the Spanish conflict)

Amerika se je vmešala v španski konflikt — Amerika se je vmešala v španski konflikt... (text reports on US involvement in the Spanish conflict)

Nova unija vladnih nameščenцев

Posledica spora med Ameriško delavsko federacijo in CIO — Posledica spora med Ameriško delavsko federacijo in CIO... (text reports on the consequences of a dispute between the American Labor Federation and CIO)

Washington, D. C. — (FP) — Ustanovitev nove unije United Federal Workers of America... (text reports on the establishment of a new union in Washington)

Washington, D. C. — (FP) — Ustanovitev nove unije United Federal Workers of America... (text reports on the establishment of a new union in Washington)

Washington, D. C. — (FP) — Ustanovitev nove unije United Federal Workers of America... (text reports on the establishment of a new union in Washington)

Washington, D. C. — (FP) — Ustanovitev nove unije United Federal Workers of America... (text reports on the establishment of a new union in Washington)

Washington, D. C. — (FP) — Ustanovitev nove unije United Federal Workers of America... (text reports on the establishment of a new union in Washington)

Washington, D. C. — (FP) — Ustanovitev nove unije United Federal Workers of America... (text reports on the establishment of a new union in Washington)

Washington, D. C. — (FP) — Ustanovitev nove unije United Federal Workers of America... (text reports on the establishment of a new union in Washington)

Washington, D. C. — (FP) — Ustanovitev nove unije United Federal Workers of America... (text reports on the establishment of a new union in Washington)

Washington, D. C. — (FP) — Ustanovitev nove unije United Federal Workers of America... (text reports on the establishment of a new union in Washington)

Washington, D. C. — (FP) — Ustanovitev nove unije United Federal Workers of America... (text reports on the establishment of a new union in Washington)

da bo čim večje število delavcev, — da bo čim večje število delavcev... (text continues with news about labor statistics)

ki so izgubili zaslužek, ko je list — ki so izgubili zaslužek, ko je list... (text reports on a strike or labor dispute)

Bojkot, ki so ga vodile delavske — Bojkot, ki so ga vodile delavske... (text reports on a labor boycott)

Bojkot, ki so ga vodile delavske — Bojkot, ki so ga vodile delavske... (text reports on a labor boycott)

Bojkot, ki so ga vodile delavske — Bojkot, ki so ga vodile delavske... (text reports on a labor boycott)

Bojkot, ki so ga vodile delavske — Bojkot, ki so ga vodile delavske... (text reports on a labor boycott)

Bojkot, ki so ga vodile delavske — Bojkot, ki so ga vodile delavske... (text reports on a labor boycott)

Bojkot, ki so ga vodile delavske — Bojkot, ki so ga vodile delavske... (text reports on a labor boycott)

Bojkot, ki so ga vodile delavske — Bojkot, ki so ga vodile delavske... (text reports on a labor boycott)

Bojkot, ki so ga vodile delavske — Bojkot, ki so ga vodile delavske... (text reports on a labor boycott)

Bojkot, ki so ga vodile delavske — Bojkot, ki so ga vodile delavske... (text reports on a labor boycott)

Bojkot, ki so ga vodile delavske — Bojkot, ki so ga vodile delavske... (text reports on a labor boycott)

Van A. Bittner, direktor organizatorične kampanje med jeklarji v čikaškem distriktu.

niških pokrajin in v okrajih, — niških pokrajin in v okrajih... (text reports on labor conditions in various regions)

niških pokrajin in v okrajih, — niških pokrajin in v okrajih... (text reports on labor conditions in various regions)

niških pokrajin in v okrajih, — niških pokrajin in v okrajih... (text reports on labor conditions in various regions)

niških pokrajin in v okrajih, — niških pokrajin in v okrajih... (text reports on labor conditions in various regions)

niških pokrajin in v okrajih, — niških pokrajin in v okrajih... (text reports on labor conditions in various regions)

niških pokrajin in v okrajih, — niških pokrajin in v okrajih... (text reports on labor conditions in various regions)

niških pokrajin in v okrajih, — niških pokrajin in v okrajih... (text reports on labor conditions in various regions)

niških pokrajin in v okrajih, — niških pokrajin in v okrajih... (text reports on labor conditions in various regions)

niških pokrajin in v okrajih, — niških pokrajin in v okrajih... (text reports on labor conditions in various regions)

niških pokrajin in v okrajih, — niških pokrajin in v okrajih... (text reports on labor conditions in various regions)

pridigarji, da je CIO komunistična — pridigarji, da je CIO komunistična... (text reports on accusations against CIO)

pridigarji, da je CIO komunistična — pridigarji, da je CIO komunistična... (text reports on accusations against CIO)

pridigarji, da je CIO komunistična — pridigarji, da je CIO komunistična... (text reports on accusations against CIO)

pridigarji, da je CIO komunistična — pridigarji, da je CIO komunistična... (text reports on accusations against CIO)

pridigarji, da je CIO komunistična — pridigarji, da je CIO komunistična... (text reports on accusations against CIO)

pridigarji, da je CIO komunistična — pridigarji, da je CIO komunistična... (text reports on accusations against CIO)

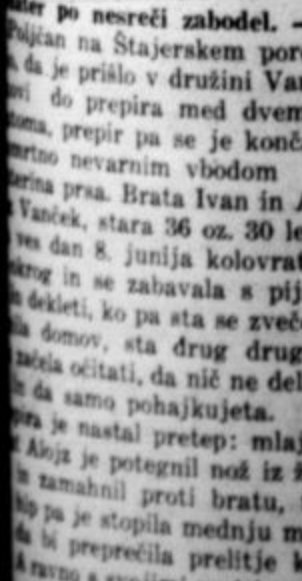
pridigarji, da je CIO komunistična — pridigarji, da je CIO komunistična... (text reports on accusations against CIO)

pridigarji, da je CIO komunistična — pridigarji, da je CIO komunistična... (text reports on accusations against CIO)

pridigarji, da je CIO komunistična — pridigarji, da je CIO komunistična... (text reports on accusations against CIO)

pridigarji, da je CIO komunistična — pridigarji, da je CIO komunistična... (text reports on accusations against CIO)

pridigarji, da je CIO komunistična — pridigarji, da je CIO komunistična... (text reports on accusations against CIO)

Hendryk Colijn, holandski ministrski predsednik.

Uslužbenici v religijnih uradih za CIO — Uslužbenici v religijnih uradih za CIO... (text reports on religious workers for CIO)

Hearstov list je prenehal izhajati — Hearstov list je prenehal izhajati... (text reports on the cessation of Hearst's newspaper)

Učinki splošnega bojkotiranja — Učinki splošnega bojkotiranja... (text reports on the effects of a general boycott)

GLASOVI IZ NASELBIN — Glasovi iz naselbin... (text reports on news from various settlements)

Vabilo na piknik — Vabilo na piknik... (text reports on a picnic invitation)

F. M. DOSTOJEVSKIJ:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s epilogom—Poslovenil Vladimir Lovčič

"A Katerina Ivanovna!" je žalostno vzkliknil Aljoša.

"Tudi njo vidim, tudi njo vidim vseskozi, kakor še nikoli ne! To ti je celo odkritje vseh štirih strani sveta, se pravi, petih! Tak korak! To je prav tista Katjenka, institutka, ki se iz velikodušne ideje, da mora rešiti očeta, ni bala priteči k mrkemu oficirju in se izpostaviti strašni žalitvi! Toda naš ponos, potreba po tem, da tvegamo, in ta izziv usodi, izziv v neskončnost!

Ti praviš, da jo je tetka zadrževala? Ta tetka, veš, je kaj samolastna ženska; saj to je rodna sestra tiste moskovske generalke; še više je nosila nos, pa so zaslužili njenega moža na poneverbi uradnega denarja, tako da je izgubil vse, imetje in vse ostalo, in tedaj je ponosna soproga mahoma postala skromnejša in se ni več vzdignila od tistih doh. Tak ona je zadrževala Katjo, a ta je ni poslušala. 'Vse', je mislila sama pri sebi, 'vse bom premagala, vse mi je podložno; še Grušenjko bom očarala, če se namerim in — sama sebi je verovala, košatila se je sama pred seboj, kdo je potlej kriv? Ti misliš, da je s kakim zvritim namenom nalaš sama prva poljubila Grušenjki roko? Ne, zares, prav zares se je zaljubila v Grušenjko, se pravi, ne v Grušenjko, ampak v svojo lastno utvaro, v blodni stvar svoje domišljije — to je namreč njena ustvara, njen blodni stvar! Le kako, dragec Aljoša, le kako si se ju rešil, takih dveh? Nemara si privzdignil haljo in si jo popihal? Ha-ha-ha!"

"Zdi se, brat, da ne misliš na to, kako si razžalil Katerino Ivanovno s tem, da si pripovedoval Grušenjki o tistem dnevu in ji je ta prele zabrusila v obraz, češ, 'sami ste skrivaj nosili svojo lepoto k samekim gospodom na prodaj!' Brat, ali je kaj hujšega od te žalitve?" Aljoša je bolj od vsega mučila misel, da se brat kar raduje ponižanja Katerine Ivanovne, čeprav je bilo to seveda nemogoče.

"Pa!" Dmitrij Fjodorovič je zdajci strašno mrko pogledal in se z dlanjo udaril po čelu. Šele v tem trenutku je bil pomislil na to, dasi je Aljoša preje povedal vse namah, žalitev in krik Katerine Ivanovne: "Vaš brat je podlež!" — "Da, nemara sem res kaj rekel Grušenjki o tistem 'usodnem dnevu', kakor pravi Katja. Da, tako je, pripovedoval sem ji, spominjam se! Bilo je takrat v Mokrem, pijan sem bil in ciganke so pele ... A vedil, da sem takrat sam plakal in ihtel, kleče sem molil pred Katjino podobo in Grušenjka je to razumela. Ona je takrat vse razumela, spominjam se, da je sama plakala ... A, vraga! Kakor da je zdaj moglo biti drugače! Takrat je plakala, a zdaj ... Zdaj jo je z bodalom v srce! Take so babnice."

Pobesil je oči in se zamislil. "Da, podlež sem! Nedvomen podlež," je zdajci izpregovoril z mrčasnim glasom. "Ali sem plakal ali ne, vse eno je, vžle temu sem podlež! Povej tam, da sprejemem to ime, če jo more to potolažiti. Nu, dovolj, z Bogom, kaj čenčam! Veselega ti itak nimam reči. Ti pojdi svojo pot, jaz pa svojo. Niti videti se ne maram več s teboj, vse do kake najposlednje minute. Z Bogom, Aleksej!" Krepko je stisnil Aljoši roko ni se kar nekam odtrgal z mesta, še vedno s pobešenimi očmi, ne da bi vzdignil glavo, ter brzo odkorakal proti mestu. Aljoša je gledal za njim in ni mogel verjeti, da bi bil tako nenadoma povsem odšel od njega.

"Stoj, Aleksej, še eno priznanje, tebi edine-mu!" Dmitrij Fjodorovič se je zdajci vrnil nazaj. "Poglej me, dobro me poglej: tu, vidiš, tukajje — se pripravljaj nekaj strašno brezčastnega." (Ko je ponavil "tukajje", se je Dmitrij Fjodorovič tako čudno udarjal s pestjo po prsih, kakor da je tista brezčastnost

spravljena baš tam, na njegovih prsih, morda kje v žepu ali zašita in obešana okoli vratu). "Ti me že poznaš: podlež sem, priznan podlež! A vedi, karkoli sem storil preje in karkoli bi storil zdaj ali v bodočnosti — nič, nič se v podlosti ne more primerjati s to brezčastnostjo, ki jo nosim prav zdaj, prav v tej minuti tukajje na svojih prsih, tu, vidiš, tu, in ki zdaj deluje in se izpolnjuje in nasproti kateri sem popoln gospodar, da jo zaustavim ali izvršim, zapomni si to! Nu, in zdaj vedi, da jo bom izvršil, ne pa zaustavil. Preje sem ti vse povedal, le tega ne, ker niti jaz nisem imel dovolj trde glave za to! Še se lahko ustavim; če se ustavim, si lahko jutri spet pridobim celo polovico izgubljenih časti, toda ustavil se ne bom, izvršil bom svoj podli naklep in ti boš že naprej pričal, da sem to že naprej in vedoma govoril! Poguba in mrak! Pojasnjavati ni vredno, zvedel boš, kadar pride čas. Smradljiva stranska ulica in peklenka! Z Bogom. Ne moli zame, ko nisem vreden, in tudi treba ni, prav nič ni treba ... prav nič ne potrebujem tega! Proč ..."

In zdajci se je oddaljil, to pot zares. Aljoša je krenil proti samostanu: "Kako, kako? Nikoli več ga ne bom videl! Kaj govori!" mu je pusto stopalo pred oči. "Ne, na vsak način ga moram še jutri videti; polščem ga in mu nalašč pretipijem dušo, kaj misli s tem, kar govori!"

Zavil je okoli samostana in krenil po smrekovem gozdiču naravnost v samotiče. Tam so mu odprli, čeprav niso ob tisti uri nikogar več spuščali v ogrado. Srce mu je trepetalo, ko je stopil v starčevce celice: zakaj je bil šel venkaj, zakaj ga je bil oni poslal "v svet"? Tu je bila tihota, tu je bilo svetličje, tam zunaj pa zmeda in mrak, v katerem se človek mahoma izgubi ali zabloudi ...

V celici sta bila novinec Porfirij in menih-svečenik oče Paisij, ki je ves dan vsako uro prihajal povpraševati o zdravju očeta Zosime, zakaj temu je postajalo, kakor je Aljoša s strahom zvedel, čedalje slabše in slabše. Niti običajni večerni pogovor z brati se to pot ni mogel vršiti. Po navadi se je samostanska bratovščina vsak večer po službi božji, preden so odšli spat, zbrala v starčevi celici, kjer se mu je sleherni glasno izpovedal svojih današnjih pregreškov, grešnih predstav, misli, pohujšanj in celo medsebojnih prepirov, če so se bili pripetili. Nekateri so se izpovedovali na kolnih. ... Starci je dajal odvezo, miril, poučeval, nalagal pokoro, blagoslovljal in odpuščal. Prav zoper te bratake "izpovedi" so se tudi borili nasprotniki starčevstva, trdeč, da je to skrunitev izpovedi kot svetotajstva, malone bogokletstvo, čeprav je šlo za nekaj čisto drugega. Celo eparhijsko višjo oblast so opozarjali, da take izpovedi ne samo ne dosežajo dobrega cilja, ampak da dejansko in premišljeno zavajajo v greh in pohujšanje. Pripovedovali so, da so se nekateri izmed bratov, kadar so odhajali na večerno izpoved, že naprej dogovarjali med seboj, češ: "jaz porečem, da sem se davi razžejal na te, ti pa potrdi!" — samo zato, da bi bilo kaj povedati in bi se laglje izmazali. Aljoša je vedel, da je bilo katerikoli res tako. Vedel je tudi, da se nekateri izmed bratov zelo hudujejo tudi na to, da prineso pisma, ki jih dobivajo prebivalci samotiča od svojcev, najprej k starcu, da jih on odpreči in prečita, preden pridejo prejemnikom v roke. Predpovedovali so seveda, da naj se godi vse to svobodno in iskreno, iz vse duše, v ime radovoljne ponižnosti in zveličalnega pouka, v resnici pa je bilo videti, da se je godilo časih tudi zelo ne-iskreno, da, narobe, celo pritrjeno in hinavsko.

(Dalje v naslednjem številu)

se napije vseh zemeljskih radosti. Vendar ne mara tega. Silovita mora biti volja in moč za kaj takega. Zvest je svoji veri, svoji ideji, svojemu prepričanju. Zanj da glavo, pokvarjeno Salomo pa odbije, kakor da je gobava."

Takrat ga nisem dobro domel. Nekaj mu je ležalo na srcu, kar ni do kraja izpovedal. Vsa zgodba se je razvijala v Salomo mi ni pomenila španske vasi; nisem pa vedel, zakaj govori o Salomi z nekim prikritim prezirrom. Lahko trdim, da je užival nad njenim porazom. To naslajanje je bilo zame uganka. Šele pred kratkim mi jo je popolnoma razvozlal, dočim sem bil takoj na jasnem, zakaj se iskreno ogreva za Janezovo predanost ideji.

Od tistega večera dalje sva se z Rajkom pogosteje sešla in se pomenila tudi kaj takega, kar ni za vse ljudi. Polagoma mi je zaupal, da je zapleten v ljubezensko zgodbo, ki je bila čudno vijugasta. Enkrat mu je vsa reč pomenila veliko srečo, drugič je zdvojn nad vsem in bil na ta način vedno razkljan v sebi. Vsa dogodivščina mu je prizadevala vse polno skrbi, ga tiščala k tlom, vendar se je ni mogel rešiti, česar tedaj najbrže ni bil niti zares voljan.

Sfinga njegovih težav je bila neka Vera Ribičeva, zasebna uradnica a podeželja. Dolgo ni povedal njenega priimka, sploh je pa zamočel kraj Verinega stalnega bivanja. O razmerju z njo je navadno govoril nekako tako, kakor govore ljudje o mnogih rečeh po geslu: "Greh se pove, grešnik pa ne." Spoznala sta se po golem naključju na neki vožnji. Spočetka se je ona bolj potegovala za njegovo prijateljstvo kakor on za njeno. Pirsarila mu je lepa pisma in ga dražila z omamnimi obeti. Dolgo se ni spoznal na njene muhavosti. Kakšnekrat je vedel toliko lepega o njej, koj nato so pa sledili dnevi, ko mu je bil vsak pogovor o Ribičevi neljub. Sonce in tema njegovega razpoloženja sta zavzela od nje. Kadar se je kazalo, da ji ne bo več pisal, ga je znala spet ogreti. Kadar se je kakšno svidenje popolnoma ponesrečilo in je Rajko pokopal vse nade, ki jih je vezal na Vero, je ona znova našla pot do njega. Tako ni bilo med njima nikoli dolgočasno, vendar so te ljubavne akrobacije fanta morile. Neprijetnosti vsakdanjega življenja je občutil v dvojni, trojni meri; zgubljal je pa moč, s katero se jih je do tedaj uspešno otepal.

Vsemu temu je Rajko neprostovoljno ubežal v — zapor.

Morda bi jaz Vero osebno nikoli ne spoznal, da ni Rajko čepel za mrežami. Kadar se je na redke čase znašla v mestu, je ni razkanoval ljudem. To je bilo navadno ob nedeljah; ko smo se raztepli vsak na svoje.

V jetnišnici se pa čestokrat ni mogoče odtegniti očem. Obiski so v določenem času in kaj rado se zgodi, da se v sodnem hodniku srečajo ljudje, ki ne spadajo skupaj. Neki dan je poiskala Rajka živahna, sloka, črnolasa dama. Bil sem priča njunega sestanka. Na zunaj je šlo vse v redu. Pomenkovala sta se do mače, vsaj spočetka sta nudila tak dojem; le Rajko je bil malce raztresen in do neke mere ravnodušen. Dama je govorila mnogo več ko on, silila vanj s pripovedovanjem in spraševanjem, potem pa, ko je menda spoznala, da je ni sprejel tako, kakor si je želela, je tudi njej zastala beseda. Obiski so navadno kratki. Ko sta morala narazen, se je Rajko poznalo, da mu prija njen odhod. Cim je odšla, je postal prirodnejši. Lesk porednosti je zaigral v njegovih očeh in precej skritega podsmeha je zazvenelo v njegovem glasu, ko mi je mimogrede šepnil:

"Svojo Salomo sem odpravil." Rajko ni ostal večno za zidovjem. Grbe mu ni težilo nič hudega, zato so se ga sodniki kmalu naveličali in mu odprli vrata na sonce.

Pri najinem prvem srečanju nisva prav nič govorila o Veri. Sam je ni omenjal, jaz pa nisem namenoma drezal vanj, ker se vse polno drugih reči ni prišlo na vrsto. Vsečili sem se

njega samega. Dobro voljo je stresal kakor iz rokava, kar je očitovalo njegovo duševno zdravje. Bil je ves drug kakor tedaj, ko se je ogreval za Janeza Krstnika, dasi se navdušenje za pogumne in značajne ljudi, za velike ideje in pomembna dejanja, ni pri njem prav nič poleglo. Sprememba je bila v tem, ker ni imel notranje potrebe, da se razjeda s Salomo.

"Vera mi je bila velika muka," mi je pred dnevi tolmačil svoja razpoloženja, ko sva našla časa tudi za pomenek o črnolasi dami. "Kakor že veš, mi je bilo sprva zelo všeč, da sem jo spoznal. Pokazala je dovolj simpatičnih lastnosti, a kaj pomaga, ko ji pa ne da žilica miru, da ne more strpeti brez cirkusov. Seveda ne tistih običajnih, razgrajalnih, ampak takih, ki jemljejo človeku ravnostže. Na primer spor brez povišja, molk brez vzroka, zdaj to, čez pol ure nekaj povsem drugega. Danes si ji sonce, jutri hu-dič. Vrag vedi, zakaj?"

"Ali ne zavoljo razkrojenih živcev?" sem ugibal. "Sam si praviš." "Najbrže! Seveda! Živel, poseben temperament, muhavost, tisoč reči! Val imamo slabše butice, nekateri pa sploh ničesar ne preneso, a izzovejo vse mogoče. Vera je že med temi. Čestokrat je z njo tako narobe, da se nujno mučijo tudi drugi. Prav za prav je to njen poseben užitek. Dokler sem zares računljal z njenim prijateljstvom, se mi je zdelo, da živim v kraju, kjer je vsako uro lahko potres. Nobene gotovosti, večer strah pred presenečenji in razočaranji. Da, tudi presenečenj sem se bal, ker so bila malokdaj vesela. To muči, ubija. Nekaj časa človek vleče vso to morijo, potem se je otrse ali pa obupa. Nič drugega ne preostane. Za obup nisem razpoložen. Ze vse težje reči so drvele čezme, a me niso zdrobile. Pri Veri pa ne veš, s kom imaš opravka. Ali z razočaranko, ki bi ji moral dati vsaj pomoč; ali s spogledljivo, ki ji služi samo za poigravanje; ali pa z bolnico, ki spada prav za prav v sanatorij. Zaigrala mi je neštete vloge, vselej je imela drug obraz, tako da sem se težko spoznal. Enkrat sem ji bil knez, drugič samo postrežek ali še manj. Za bednega klovna nimam hrbenice. Potrpim marsikaj, ko je dovolj, pa naredim križ."

"Samo, da se glava še vedno drži vratu," sem ga podražil. "Zakaj?"

"Saloma jo je Janezu vzela." "Vera ni prava Saloma, vendar ji sliči v mnogočem. Nekaj sadizma je tudi v Veri. Morda celo precej. Z njo bi se pač temeljito pokopal! Saj bi do bro shajal le tedaj, če bi bil voljan igrati navaden strelovod za njene živčne izbruhe. No, za to nisem posrečena figura. Vera ima dovolj hvaležnejših in pripravnejših kandidatov. Morda je prav zaradi njih takšna. Mene niso nikdar motili njeni znanci, tako zvani oboževalci. Njo so najbrže razvabili, zato tolikšno kolebanje in vse te mačje igre."

"Nekaj časa si pa le bil strelovod," sem ga znova dregnil. "Dokler nisem spregledal. Zelo sem se navezal nanjo, saj je bila ena izmed redkih, ki me je potegnila za sabo. V nekaterih pismih je spregovorila iz vsega srca, nesrečnica."

"Nesrečnica?" sem se začudil. "Zakaj pa?"

"V tem dekletu je vendarle nekaj, kar ne more prav na dan. Zato se narobe izživlja, v tesnih duševnih razmerah, ob napačnih ljudeh. Doma se bolj slabo razume, zato išče razvedrila in opore drugje. Pa ne najde pravega. Potem je tu še kup čisto vsakdanjih, a važnih zadev. Služba od danes do jutri, piškava plača, kar ubija romantične in močno ekcentrične duše. Kdor ni dovolj trden, da sam ne najde prave poti, je brž iz tira. Preostanejo mu samo plesi, kro-karije, dvomljivi kavalirji in večni maček. Zleisti iz tega ven je kaj težavno, pa naj pride sam Janez Krstnik, kar jaz še dolgo nisem."

Rajko se je smejal. Občutil sem, da govori o Veri kakor o nečem davnem, povsem tujem, kar mu ne more več do živga. Prebolel jo je. Bogatejši za

Kurt Blitz, sedeči stavkar v tovarni Superior Tube Co., E. burg, Pa.

novo preizkušnjo, je prerojen in pomlajen gledal v svet. Ko sem ga vprašal, kako je z njo, je skomignil z rameni. "Sodbe nerad izrekam," je dejal, "mislim pa, da ji najin razhod ni všeč. Saj se nisva niti sprla, a zgodilo se je nekaj drugega: jaz sem prišel v sebi na čisto, na jasnem sem si, da mi je ona samo še znanka in vse ono, kar je bilo med nama, samo postranski dogodek. Lahko bi bilo mnogo, mnogo več, recimo lepo življenjsko tovarištvo. Ker se pa ne morejo zlitii različni, tuji svetovi v enega, sva morala tudi midva vsak svojo pot. V tem je jedro: dva svetova, dva nasprotna temperamenta, značaja, večne disharmonije, muke, večne neumnosti!"

Resnično ga tišče stare ve, a vem, da se bo lažje skoznje, odkar je v njem toliko sončne vedrine. Miš zvedeti za vzrok njegove volje. Morda ni samo v tem, kaj je obračunal z Vero, tem kakšnem novem prijatelju ki ga pa za zdaj še hrani!

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni sumini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane \$6.00 eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroka, reči, je list predrag za člane S.N.P.J. List Prosveta je vaša lastnina gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Če listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado \$6.00	Za Cetero in Chicago je \$1.20
1 tednik in..... 4.50	1 tednik in..... 4.50
2 tednika in..... 3.50	2 tednika in..... 3.50
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in..... 2.40
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in..... 1.20
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... nič

Za Evropo je..... \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J. ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....
1) Ime..... Čl. družita št.....
Naslov.....
Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:
2)..... Čl. družita št.....
3)..... Čl. družita št.....
4)..... Čl. družita št.....
5)..... Čl. družita št.....
Mesto..... Država.....
Nov naročnik..... Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA
v tiskarsko obrt spadajoča dela
Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjižice, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in v drugih jezikih.
VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANE S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI
Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene smetne, unjako delo prve vrste.
Pišite po informacije na naslov:
S.N.P.J. PRINTER
2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.
Tudi se dobe za šole tudi vse vrste pisanih

Salomina senca

Tone Čufar

Sprememba, ki sem jo nedavno zasledil pri Rajku Sladiču, mi je na moč všeč.

Rajko je sicer vpisan na univerzi, uči se pa bolj malo, ker se mora preveč otepati tistih vsakdanjih neprijetnosti, zavoljo katerih se mnogim prezgodaj skrije sonce in prerano odpre stanovanje pod rušo. Navezan je sam nase. Nekje na deželi životari njegov oče, bolehen tovarniški upokojenec. Matere Rajko nima več, pač pa stradajo pri očetu še trije bratje in dve sestri. Dva brata sta starejša od njega, oba že prineseta kdaj kak dinar domov; tretjega pa davi jetika; za katero boleha tudi ena sestra. Vsi skupaj: zdravi in bolni, se redkokdaj pošteno najdejo. Bolnim je najtežje. Za kakšno ordinacijo jim še spravijo v hiši akupaj, skoraj nikdar pa ne zmorejo za lekarno, še manj za druge prepotrebne reči, in tako o uspešnem zdravljenju ni nobenega govora. Rajko za vse to ve in o vsem tem najrajši molči. Od doma pričakuje in dobiva samo točeta pisma. Drugi dijaki pre-

jemajo podpore, on pa ni sanjal niti v najlepšem snu, da bi mu oče kdaj kaj poslal. Narobe! Dasi sam večkrat lačen ko sit, pošlje tudi domov kak dinar, seveda zelo, zelo poredko, ker za instrukcije ni zgolj on na svetu.

Rajka poznam delj časa, a po bliže ne tako dolgo. Človek sreča v življenju mnogo ljudi in jih največ brezbržno prezre. Le z redkimi se spoprijatelji. Z nekaterimi takoj, z drugimi ob kakšni priliki kdaj pozneje, ko že ni več mislil na to možnost. Taka priložnost se mi je nudila neki večer v Operi, kjer sva nalletela drug na drugega. Do tedaj sem vedel o njem v glavnem to, da ni brez soli v glavi, da bi v boljših prilikah lahko mnogo več naredil, ker ga je med dijakih prignala pristna žepa po znanju. Všeč mi je bila njegova trmasta vztrajnost, s katero je gazil skozi težave že od prve gimnazije. Vedel sem tudi to, da je na univerzi presedel iz zdravništva na pravo.

"Za zdravnika se nisem rodil," je opravičeval zamenjavo studija. "Zdravnik mora imeti loke, pristroje, skratka: denar pa naj bo podedovan ali priženjen. Od kod bi ga jaz? Obrtnik lahko piše tožbe v kavarni,

ordinira itak na sodnji, a nikdar nima na vesti kakšno smrt ali invalida. Če katerikoli koga obesijo, ga spravijo s sveta po paragrafu, ne po odvetniški zaslugi. Na vse zadnje je pa tako: univerzitetaska izobrazba mora biti univerzalna! Zato je premalo ena sama stroka."

Rajko se je tedaj šalil, kar pri njem ni presenečalo. V dovtipnosti ni bil ravno berač. A v Operi sem ga našel resnobno razpoloženega. Igrali so zgodbo o strašni Salomi in vzdržnem, pogumnem Janezu Krstniku. Rajkovo občudovanje ni veljalo junakini opere, njenemu plesu in velikemu poželenju, temveč pogubljenemu Janezu. Najbolj ga je prevzela njegova odpor-nost proti zapeljivanju kraljeve razvajanke. — Svoje navdušenje za Janeza Krstnika mi je izpovedal slučajno, ker sem bil pač njegov prvi znanec, ki ga je srečal ta večer.

"Vidiš, to je mož!" je govoril. V ječi leži, na jasnem si je, kaj ga čaka, pa ne kloni. Dvoje ima na izbiro: življenje ali smrt. A ne enostavno, vsakdanje življenje! Ponuja se mu čudovita ženska. Samo uslišati jo mora, pa je rešen in nagrajen: Ona sama mu je v nagrado, a z njo